SCRISOAREA SFÂNTULUI ATANASIU DE ALEXANDRIA CĂTRE DRACONȚIUS

Lucian DÎNCĂ

Riassunto: Lo studio con il titolo „La lettera di Atanasio a Draconzio" ha come obiettivo la comprensione di alcune linee di pensiero di sant'Atanasio. I consigli del grande Padre a Draconzio hanno di vista l'importanza e la dignità della missione pastorale del vescovo. Dopo una contestualizzazione storica, sono proposte alcune considerazioni sulla missione apostolica delle guide della Chiesa di Cristo. In seguito viene offerta una traduzione della lettera per comprendere il pensiero teologico di sant'Atanasio sull'officio pastorale del vescovo, guida, maestro e pastore del popolo di Dio.

Parole chiave: Sant'Atanasio, Draconzio, vescovo, preghiera, spirituale.

În primele comunități creștine, cei care se ocupau de guvernarea credincioșilor se numeau episcopi, un cuvânt provenit din grecește, *episcopos*, care înseamnă „a veghea asupra, supraveghetor", adică cel care administrează, responsabilul unei comunități. În Noul Testament, sfântul Paul este cel care utilizează de câteva ori acest termen în scrisorile sale[1]. Tot Apostolul neamurilor este cel care atestă pentru prima dată existența mai multor carisme în Biserica primară:

> Există diferite daruri, dar este același Duh. Sunt diferite slujiri, dar este același Domn. Sunt diferite lucrări, dar este același Dumnezeu care lucrează toate în toți. Fiecăruia îi este dată manifestarea Duhului spre binele tuturor. Căci unuia îi este dat prin Duhul cuvântul înțelepciunii, iar altuia, datorită aceluiași Duh, credința, altuia, darul vindecărilor, prin același singur Duh; unuia îi este dată puterea de a face minuni, altuia, profeția, altuia, discernământul duhurilor, altuia, varietatea limbilor, iar altuia, interpretarea limbilor. Însă toate acestea le lucrează unul și același Duh, care împarte fiecăruia după cum vrea (*1Cor* 12,4-11).

În fruntea darurilor oferite de Duhul Sfânt oamenilor spre guvernarea Bisericii lui Cristos se află cel al episcopatului. În opinia sfântului Paul,

> episcopul trebuie să fie fără reproș, bărbatul unei singure soții, sobru, înțelept, cuviincios, ospitalier, capabil să-i învețe pe alții. Să nu fie bețiv, nici violent, ci să fie blând, necertăreț, dezlipit de bani. Să-și organizeze bine casa proprie, ținându-și copiii sub ascultare cu toată cuviința, căci dacă cineva nu știe să-și

[1] *1Tim* 3,1; *Fil* 1,1; *Tit* 1,7.

organizeze propria casă, cum se va îngriji de Biserica lui Dumnezeu? Să nu fie de curând botezat ca să nu se mândrească şi să cadă în condamnarea diavolului. Trebuie să aibă o bună mărturie şi de la cei din afară ca să nu cadă în dispreţul şi în laţul diavolului (*1Tim* 3,2-7).

Din această caracterizare a celui chemat la episcopat reies cele trei funcţii, *tripla munera*, ale episcopului: guvernare – să organizeze şi să administreze Biserica ce i-a fost încredinţată; sfinţire – să sfinţească poporul credincios prin propria-i viaţă şi prin sacramentele sfinţitoare; învăţător – să înveţe şi să conducă turma lui Cristos după modelul şi exemplul Bunului Păstor. De aceea, mai întâi el însuşi trebuie să ducă o viaţă de sfinţenie, să fie format în lucrurile sfinte, să facă totul spre binele tuturor[2].

Sfântul Clement de Roma atestă pentru prima dată existenţa unei ierarhii bisericeşti:

> Apostolii au ştiut de la Domnul nostru Isus Cristos că vor exista discuţii aprinse referitor la demnitatea episcopală. De aceea, în preştiinţa lor despre viitor, au instituit ei înşişi episcopi şi au stabilit regula că, după moartea lor, alţi bărbaţi încercaţi în credinţă, îi vor succeda în ministerul lor. Cei care au fost astfel instituiţi de Apostoli, sau mai târziu de succesorii apostolilor, cu aprobarea întregii Biserici, care au slujit în mod ireproşabil turma lui Cristos cu smerenie, linişte şi devotament, despre care toţi au dat mărturie sinceră, nu cred că ar fi drept să-i îndepărtăm din ministerul lor. Ar fi o greşeală gravă pentru mine să îndepărtez din episcopat persoane care au dat dovadă de multă credinţă în slujire şi s-au dovedit a fi fără cusur. Fericiţi prezbiterii care au trăit viaţa lor în slujire şi ale căror roade sunt vizibile; lor nu trebuie să le fie teamă că vor fi destituiţi din ministerul lor. Ştiu câteva cazuri de persoane care trăiau cu demnitate slujirea lor şi pe care voi le-aţi destituit din ministerul pe care-l împlineau fără cusur şi cu deosebită cinste (*Scrisoarea către Corinteni*, 44).

Astfel se naşte în Biserică ceea ce noi numim astăzi „succesiune apostolică”, adică începând cu apostolii, ministerul episcopal s-a transmis prin impunerea mâinilor din generaţie în generaţie, neîntrerupt, până în zilele noastre. Conciliul de la Niceea, în 325, stabileşte că pentru consacrarea noului episcop trebuie să fie prezenţi cel puţin trei episcopi, iar numai în caz de necesitate sau persecuţie, unul singur este suficient. Bisericile Ortodoxă şi Catolică se bucură până astăzi de succesiune apostolică, fapt pentru care şi sacramentele sunt considerate valide în ambele Biserici[3].

---

[2] Vezi Michiels ANDREAS, *L’origine de l’épiscopat: étude sur la fondation de l’Église, l’œuvre des Apôtres et le développement de l’épiscopat aux deux premiers siècles*, Tynographie de Joseph van Linthout, Louvain 1900, 15-100.

[3] Vezi Jean COLSON, *L’épiscopat catholique: collégialité et primauté dans les trois premiers siècles de l’Église*, Éditions du Cerf, Paris 1963.

Episcopul, o dată cu apariția ereziilor, reprezintă garantul credinței ortodoxe stabilite în conciliile ecumenice. Cei care se bucură de o stimă cu totul deosebită şi de supunere față de autoritatea bisericească, atunci când nu sunt antrenați de nişte stareți carismatici adepți ai ereziilor timpului, sunt monahii. De aceea, sfântul Atanasiu instaurează în Biserica Egiptului tradiția conform căreia, pentru a garanta ortodoxia credinței şi comuniunea cu episcopul locului, vor fi chemate la episcopat doar persoane din rândul monahilor[4]. Această tradiție a rămas vie în Biserica Ortodoxă până astăzi. Însă, printre monahi, unii acceptă episcopatul cu deosebită uşurință sau chiar fac totul pentru a-l obține. Alții, dimpotrivă, au ales viața monahală tocmai datorită liniştii şi contextului favorabil contemplației, de aceea, manifestă reticențe deosebit de mari atunci când li se propune să accepte o asemenea demnitate de slujire[5]. Este şi cazul unui monah, Draconțius, abatele unei mănăstiri din Egipt, căruia sfântul Atanasiu îi propune să devină episcop de Hermopolis, în Egiptul de Sus. Chemat la demnitatea episcopală, Draconțius refuză motivând mai multe lucruri: este iubit de monahii săi, care nu-l vor lăsa să-i părăsească; a cerut sfatul mai multor persoane şi toți l-au convins că ministerul episcopal nu este pentru el şi că misiunea lui este mai rodnică printre monahi; ministerul la care este chemat este mult prea mare şi de temut pentru nevrednicia lui; contemplația şi asceza sunt motivele pentru care el a ales o viață retrasă, departe de zgomotul lumii.

Patriarhul Alexandriei îi scrie această scrisoare abatelui Draconțius pentru a-i aminti că primul lucru de care trebuie să țină cont în chemarea sa este slujirea şi sfințirea poporului lui Dumnezeu. Ca episcop, poate trăi aceleaşi exigențe de viață spirituală ca şi un monah, iar în plus, îi poate ajuta pe mulți credincioşi să ajungă la sfințire. Episcopul este păstorul turmei încredințate de Dumnezeu şi răscumpărate prin sângele lui Isus Cristos. Datorită ministerului episcopal, noi creştini se nasc în Biserica lui Cristos. Învierea Domnului, garanție a propriei noastre învieri şi misterul central al credinței creştine, este anunțată de episcop credincioşilor. Ministerul la care este chemat Draconțius este de o mare responsabilitate înaintea lui Dumnezeu. De aceea, niciun motiv nu este acceptat pentru a refuza un asemenea minister. Istoria Bisericii ne arată că datorită acestor stâlpi orânduiți de însuşi Isus Cristos prin succesiune apostolică, evanghelia este anunțată la toate popoarele şi tot pământul se bucură de mântuirea Domnului. Sfatul episcopului de Alexandria este acela de a da ascultare mai

[4] Vezi Charles Kannengiesser, *Athanase d'Alexandrie, évêque et écrivain*, Beauchesne, Paris 1983.

[5] Vezi Luigi I. Scipione, *Vescovo e popolo: l'esercitio dell'autorita nella Chiesa primitiva (III secolo)*, Vita e pensiero, Milano 1977.

degrabă voinţei şi chemării lui Dumnezeu, decât acelora care sunt doar nişte piedici şi se opun planului lui Dumnezeu.

Nu ştim dacă abatele Dracontius a dat ascultare acestor sfaturi venite din partea superiorului său ierarhic. Însă văzând tonul final al scrisorii care se termină prin această „amenințare”:

> Tocmai de aceea i-am invitat să ajungă la tine pe dragii mei Hierax, preot, şi Maxim, lector. Spusele lor te vor încuraja şi-ţi vor face cunoscute stările mele sufleteşti, acum, când îţi scriu aceste lucruri, şi pericolul ce există atunci când cineva contestă disciplina bisericească,

putem crede că i-ar fi fost dificil să se opună acceptării misiunii pe care Biserica doreşte să i-o încredinţeze. Probabil însuşi sfântul Atanasiu a fost acela care avea misiunea de a-l consacra episcop şi de a-i încredința spre păstorire episcopia Hermopolisului din Egiptul de Sus.

Redăm în continuare conţinutul scrisorii după textul grecesc stabilit de Migne.

DE LA SFÂNTUL NOSTRU PĂRINTE ATANASIU ARHIEPISCOP DE ALEXANDRIA *SCRISOARE CĂTRE DRACONȚIUS*[1]

(524.) Ἀπορῶ τί γράψω. Ἆρα γὰρ ὡς παραιτούμενον μέμψομαί σε, ἢ ὡς τὸν καιρὸν ὁρῶντα, καὶ κρυπτόμενον διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων; Πλὴν εἴτε ἄλλως, εἴτε οὕτως, ἄξιον μέμψεως τὸ παρὰ σοῦ γεγενημένον, ἀγαπητὲ Δρακόντιε. Οὐ γὰρ ἔπρεπε λαβόντα σε τὴν χάριν κρύπτεσθαι, οὐδὲ φρόνιμον ὄντα, διδόναι τοῖς ἄλλοις προφάσεις φυγῆς. Πολλοὶ γὰρ ἀκούσαντες σκανδαλίζονται· οὐχ ὡς ἁπλῶς τοῦτό σου ποιοῦντος, ἀλλὰ συνορῶντος τὸν καιρὸν, καὶ τὰς ἐπικειμένας θλίψεις τῇ Ἐκκλησίᾳ. Καὶ φοβοῦμαι μὴ, διὰ σαυτὸν φεύγων, δι’ ἄλλους εὑρεθῇς κινδυνεύων παρὰ τῷ Κυρίῳ. Εἰ γὰρ ὁ ἕνα τῶν μικρῶν σκανδαλίζων, ἕλοιτ’ ἂν μύλον ὀνικὸν περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ κρεμασθῆναι, καὶ καταποντισθῆναι· τί ἂν πάθοις σὺ τοσούτοις γινόμενος

Sunt neliniştit, nu ştiu ce să-ţi scriu; să te cert pentru că nu accepţi [episcopatul], sau pentru că dai prea multă importanţă situaţiei prezente şi te ascunzi de frica iudeilor ? Indiferent ce-ar fi, fapta ta, dragul meu Draconţius, este de condamnat. O dată ce primeşti harul nu se cuvine să te retragi în tine însuţi, om cumsecade, şi să dai astfel celor din jurul tău pretext să fugă. Mulţi care cunosc fapta ta s-au scandalizat; nu doar de refuzul tău, ci şi pentru faptul că nu ţii cont de circumstanţele şi tulburările care ameninţă Biserica. Mi-e teamă ca tu, fugind pentru a-ţi procura propria linişte, să nu te afli, faţă de ceilalţi, într-o postură rea înaintea Domnului. Dacă celui care scandalizează pe unul din cei mici ar fi de preferat să i se lege o piatră de moară

[1] Textul critic stabilit de J.P. Migne, *Patrologia graecae*, vol. 25, col. 523-534.

σκάνδαλον; Καὶ γὰρ ἡ ἐκ παραδόξου γενομένη συμφωνία ἐν τῇ Ἀλεξανδρέων χώρᾳ, ἐν τῇ σῇ καταστάσει, ἐξ ἀνάγκης σχισθήσεται διὰ τὴν σὴν ἀναχώρησιν· καὶ ἡ ἐπισκοπὴ δὲ τῆς χώρας αὐτῆς ὑπὸ πολλῶν ἁρπαγήσεται· καὶ πολλῶν οὐκ ὀρθῶν, ἀλλ' ὧν οἶδας καὶ αὐτός. Καὶ ἐθνικοὶ δὲ οἱ ἐπαγγελλόμενοι Χριστιανοὶ γίνεσθαι ἐπὶ τῇ σῇ καταστάσει, ἀπομενοῦσιν Ἕλληνες, τῆς σῆς εὐλαβείας ἐξουθενούσης τὴν δοθεῖσαν χάριν.

(525.) Ποία οὖν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἀπολογία παρὰ σοῦ δοθήσεται; Ποίοις ἂν ἀπονίψασθαι καὶ ἀπομάξασθαι λόγοις τὰς τοιαύτας αἰτίας δυνήσῃ; Πῶς θεραπεύσεις τοὺς διὰ σὲ πεσόντας καὶ σκανδαλιζομένους; Ἢ πῶς, μετὰ τὸ σχισθῆναι τὴν εἰρήνην, συῤῥάψαι ταύτην δυνήσῃ; Ὦ ἀγαπητὲ Δρακόντιε, ἀντὶ χαρᾶς λύπην ἡμῖν πεποίηκας, ἀντὶ παραμυθίας στεναγμόν. Προσεδοκοῦμεν γὰρ παραμυθίαν ἔχειν σε μεθ' ἡμῶν, καὶ νῦν βλέπομεν φεύγοντά σε, καὶ ὁρῶμεν, ὅτι κρινόμενος μὲν ἐλεγχθήσῃ, κινδυνεύων δὲ μεταμεληθήσῃ. Καὶ τίς φείσεται, ὡς ὁ προφήτης εἴρηκεν, ἐπὶ σοί; Τίς ἀνακάμψει σὲ εἰς εἰρήνην, ὁρῶν τοὺς ἀδελφοὺς, δι' οὓς Χριστὸς ἀπέθανε, βλαβέντας ἐπὶ τῇ σῇ φυγῇ; Δεῖ γὰρ εἰδέναι σε καὶ μὴ ἀμφιβάλλειν, ὅτι πρὶν μὲν κατασταθῇς σαυτῷ ἔζης, κατασταθεὶς δὲ, οἷς κατεστάθης. Καὶ πρὶν μὲν λάβῃς τὴν τῆς ἐπισκοπῆς χάριν, οὐδεὶς ἐγίνωσκέ σε· γενόμενον δὲ λοιπὸν, οἱ λαοὶ προσδοκῶσι φέροντά σε τροφὴν αὐτοῖς, τὴν ἐκ τῶν Γραφῶν διδασκαλίαν· ὅταν τοίνυν οἱ προσδοκῶντες λιμώττωσι, σὺ δὲ σαυτὸν μόνον τρέφῃς, καὶ ἔλθῃ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ἡμεῖς τε αὐτῷ παραστῶμεν, ποίαν σχοίης ἀπολογίαν, ὁρῶντος αὐτοῦ τὰ ἴδια πρόβατα λιμώττοντα; Εἰ μὲν γὰρ μὴ εἰλήφεις τὰ δηνά-

şi să fie aruncat în mare (cf. *Mt* 18, 6), care va putea fi soarta ta după ce ai deveni motiv de scandal pentru atâta lume? Acea armonie atât de plăcută care s-a produs pe meleaguri alexandrine când ai fost ales [ca episcop] va dispărea, desigur la aflarea veştii retragerii tale; episcopatul acestor meleaguri va deveni râvna multora, iar pe aceştia, care vor fi nu chiar cei mai vrednici, îi cunoşti destul de bine. Păgânii care au promis că vor deveni creştini când ai fost ales ca episcop vor rămâne păgâni, deoarece în pietatea ta dispreţuieşti harul primit.

Care va fi motivul refuzului tău? Cu ce argumente plauzibile vei putea spăla şi usca obiecţiile? Cum îi vei îngriji pe cei care au căzut din cauza ta şi care sunt scandalizaţi de comportamentul tău? După ce ai distrus pacea, cum o vei mai recâştiga? Dragul meu Draconţius, în loc de bucurie, tu ai produs sufletului meu tristeţe. Speram multă mângâiere având-te coleg cu mine [în episcopat], însă acum văd că tu fugi [de această responsabilitate] şi că, fiind condamnat la judecată, din teamă te vei converti. Însă cine îţi va lua apărarea (cf. *Ier* 15, 5 după LXX), după cum a spus Profetul, cine îşi va aminti de tine pentru a-ţi dărui pacea, văzându-i pe fraţii tăi, pentru care Isus Cristos a murit, răniţi din cauza fugii tale? Trebuie să ştii şi să nu te îndoieşti deloc: înainte de a fi consacrat trăieşti pentru tine însuţi, o dată ce vei fi consacrat vei trăi pentru cei pentru care ai fost consacrat. Înainte de a primi harul episcopatului nu te cunoştea nimeni, însă acum poporul aşteaptă de la tine hrană, învăţătură biblică. Acum, când lor le este foame, aşteptând hrana de la tine, iar tu nu te hrăneşti decât pe

ρια, οὐκ ἂν ἐμέμψατό σε· λαβόντα δὲ καὶ χώσαντα καὶ κρύψαντα, μέμψαιτ' ἂν εἰκότως, λέγων ἐκεῖνα τὰ ῥήματα, ἃ μὴ γένοιτο, κἂν ἀκοῦσαι τὴν σὴν εὐλάβειαν· Ἔδει σε βαλεῖν τὰ δηνάριά μου τοῖς τραπεζίταις, ἵνα ἐλθὼν κἀγὼ παρ' ἐκείνων ἀπαιτήσω. Παρακαλῶ φεῖσαι σεαυτοῦ καὶ ἡμῶν· σαυτοῦ μὲν, ἵνα μὴ κινδυνεύσῃς· ἡμῶν δὲ, ἵνα μὴ λυπηθῶμεν ἐπὶ σοί. Φρόντιζε τῆς Ἐκκλησίας, ἵνα μὴ διὰ σὲ πολλοὶ τῶν μικρῶν βλαβῶσι, καὶ οἱ ἄλλοι δὲ πρόφασιν λάβωσιν εἰς τὸ ἀναχωρεῖν. Εἰ μὲν οὖν τὸν καιρὸν ἐφοβήθης, καὶ καταπτήξας τοῦτο ἐποίησας, οὐκ ἀνδρικὸν τὸ φρόνημα· ἔδει γὰρ τὸν κατὰ Χριστὸν ζῆλον ἐν τοῖς τοιούτοις ἐπιδείκνυσθαι, καὶ μᾶλλον ἐν ταῖς περιστάσεσι παῤῥησιάζεσθαι, λέγειν τε τὰ τοῦ μακαρίου Παύλου ῥήματα· Ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν· καὶ μάλιστα, ὅτι οὐ πρέπει τῷ καιρῷ δουλεύειν, ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ· εἰ δὲ τῶν Ἐκκλησιῶν ἡ διάταξις οὐκ ἀρέσκει σοι, οὐδὲ νομίζεις τὸ τῆς ἐπισκοπῆς λειτούργημα μισθὸν ἔχειν, ἀλλὰ καταφρονεῖν τοῦ ταῦτα διαταξαμένου Σωτῆρος πεποίηκας σαυτόν· παρακαλῶ, μὴ τοιαῦτα λογίζου, μηδὲ ἀνέχου τῶν ταῦτα συμβουλευόντων· οὐ γὰρ ἄξια Δρακοντίου ταῦτα. Ἃ γὰρ ὁ Κύριος διὰ τῶν ἀποστόλων τετύπωκε, ταῦτα καλὰ καὶ βέβαια μένει· ἡ δὲ τῶν ἀδελφῶν δειλία παύσεται.

(528.) Εἰ γὰρ τὸν αὐτὸν νοῦν εἶχον πάντες, οἷον νῦν ἔχουσιν οἱ συμβουλεύοντές σοι, πῶς ἂν ἐγένου σὺ Χριστιανὸς, ἐπισκόπων μὴ ὄντων; Ἐὰν δὲ καὶ οἱ μεθ' ἡμᾶς ἀναλάβωσι τὸν τοιοῦτον νοῦν, πῶς ἂν συστῆναι δυνήσωνται αἱ Ἐκκλησίαι; Ἢ νομίζουσιν οἱ συμβουλεύοντές σοι μηδὲν εἰληφέναι σε, ὅτι καταφρονοῦσιν; Ἀλλὰ καὶ τοῦτο ψευδῶς. Ὥρα γὰρ αὐτοὺς νομίζειν μηδὲν εἶναι μηδὲ τὴν

tine însuţi, când va veni Domnul nostru Isus Cristos şi ne vom prezenta înaintea lui, care-ţi va fi apărarea când va vedea propriile lui oiţe înfometate? Dacă nu ai fi primit talantul, nu-ţi va face niciun reproş; însă deoarece ai primit şi l-ai ascuns în pământ, pe drept cuvânt îţi va spune aceste cuvinte de reproş, pe care nu-ţi doresc să le auzi [din gura lui]: „Trebuia să depui banii mei la bancheri, iar la întoarcerea mea, aş fi retras ce este al meu cu dobândă" (*Mt* 25, 27). Deci, te rog, fereşte-te pe tine însuţi şi fereşte-mă şi pe mine; pe tine, ca să eviţi orice pericol, pe mine, să evit orice mâhnire din dragoste faţă de tine. Fie-ţi milă de Biserică; pentru ca mulţi dintre cei mici să nu aibă neplăceri din cauza ta şi mulţi creştini să nu aibă un pretext pentru a se îndepărta de Biserică. Dacă te înspăimântă circumstanţele şi dacă din teamă ai acţionat astfel, îţi pot spune că nu este un act bărbătesc; trebuia să dai mai degrabă dovadă de zel, după modelul lui Cristos, să ai mai mult curaj în asemenea circumstanţe şi să spui şi tu cuvintele sfântului Paul: „În toate acestea suntem învingători" (*Rom* 8,37), mai ales acum, când nu trebuie să fim sclavii momentului, ci slujitorii Domnului. Dacă organizarea Bisericii nu-ţi convine, dacă ţi se pare că sarcina episcopală nu este destul de plătită, atunci dispreţul tău este şi faţă de Mântuitorul care a voit-o astfel. Te rog din suflet, fii departe de asemenea raţionamente şi nu mai da ascultare celor care te sfătuiesc în acest sens; aceste lucruri nu sunt vrednice de Draconţius. Ceea ce Domnul a stabilit prin apostolii săi este un lucru bun şi stabil; laşitatea fraţilor este trecătoare.

τοῦ λουτροῦ χάριν, ἐάν τινες τούτου καταφρονῶσι. Ἀλλ' εἴληφας, ὦ ἀγαπητὲ Δρακόντιε· μὴ ἀνέχου τῶν συμβουλευόντων σοι, μηδὲ ἀπάτα σαυτόν. Ἀπαιτηθήσεται γὰρ τοῦτο παρὰ τοῦ δεδωκότος Θεοῦ. Ἢ οὐκ ἤκουσας τοῦ Ἀποστόλου λέγοντος· Μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος; Ἢ οὐκ ἀνέγνως, πῶς μὲν τὸν διπλάσαντα ἀποδέχεται, τὸν δὲ κρύψαντα κατεδίκασε; Γένοιτο δὲ ταχέως ἐπανελθεῖν σε, ἵνα καὶ σὺ τῶν ἐπαινουμένων γένῃ· Ἢ εἰπὲ, τίνος σε θέλουσιν εἶναι μιμητὴν οἱ συμβουλεύοντές σοι; Δεῖ γὰρ ἡμᾶς κατὰ σκοπὸν τῶν ἁγίων καὶ τῶν Πατέρων πολιτεύεσθαι, καὶ τούτους μιμεῖσθαι· εἰδέναι δὲ, ὅτι, τούτων ἀφιστάμενοι, ἀλλότριοι καὶ τῆς τούτων κοινωνίας γενόμεθα. Τίνα μὲν μιμεῖσθαί σε θέλουσιν ἐκεῖνοι; Τὸν διστάζοντα καὶ θέλοντα μὲν ἀκολουθῆσαι, ὑπερτιθέμενον δὲ καὶ συμβουλευόμενον διὰ τοὺς ἰδίους· ἢ τὸν μακάριον Παῦλον, τὸν ἅμα τῷ τὴν οἰκονομίαν ἐγχειρισθῆναι, μὴ προσαναθέμενον σαρκὶ καὶ αἵματι; Εἰ γὰρ καὶ ἔλεγεν, Οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, ὅμως γινώσκων ὃ ἔλαβε, καὶ οὐκ ἀγνοῶν τὸν δεδωκότα, ἔγραφεν· Οὐαὶ γάρ μοί ἐστιν, ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι· ὥσπερ δὲ τὸ οὐαί μοι οὐκ εὐαγγελιζόμενος, οὕτως διδάσκων καὶ κηρύσσων τὸ Εὐαγγέλιον, χαρὰν καὶ στέφανον εἶχε τοὺς μαθητευομένους· διὰ τοῦτο καὶ σπουδὴ τῶν ἁγίων μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ κηρύττειν, καὶ μὴ ὀκνεῖν μηδὲ εἰς τὴν Ῥώμην ἀπελθεῖν, μηδὲ εἰς τὰς Σπανίας ἀναβῆναι, ἵνα ὅσον κοπιᾷ, τοσοῦτον καὶ τοῦ κόπου τὸν μισθὸν μείζονα ἀπολάβῃ. Ἐκαυχᾶτο οὖν τὸν ἀγῶνα σε καὶ ἐμαυτὸν πάντων τῶν ἁγίων μιμητὴν γενέσθαι. Ἢ τάχα τινὲς οἱ διὰ τοῦτο συμβουλεύοντές σοι κρύπτεσθαι,

Dacă toţi ar împărtăşi aceleaşi simţăminte ca şi sfătuitorii tăi de acum, cum ai fi devenit creştin dacă nu ar fi existat episcopi? Dacă cei ce vin după noi au aceleaşi sentimente ca şi tine, cum vor supravieţui Bisericile? Sfătuitorii tăi cred că tu nu ai primit nimic fiindcă ei dispreţuiesc darul ce ţi-a fost făcut? Chiar acest lucru este o eroare. În acest fel, ei gândesc harul baptismal drept neglijabil deoarece îl dispreţuiesc. Tu ai primit harul [episcopatului], dragul meu Dracontius, nu mai da ascultare sfătuitorilor tăi, nu te mai înşela tu însuţi, fiindcă Dumnezeu, care ţi-a dat acest har, îţi va cere socoteală într-o zi. Nu ai auzit cuvintele Apostolului: „Nu neglija harul care este în tine” (*1Tim* 4,14)? Nu ai citit cum Domnul îl primeşte pe cel care a dublat şi cum îl tratează pe cel care a ascuns darul său? Îţi doresc din suflet să revii cât mai repede asupra deciziei tale, pentru a fi numărat şi tu printre cei lăudaţi. Să vedem acum imitatorul cui doresc sfătuitorii tăi ca tu să fii. Trebuie să adoptăm felul de a se comporta al sfinţilor şi al Părinţilor şi să-i imităm, ştiind bine că, prin îndepărtarea de exemplul lor, pierdem comuniunea cu ei. Pe cine vor ei ca tu să imiţi? Pe cel indecis, care doreşte să-l urmeze [pe Mântuitorul], însă întârzie şi discerne din cauza apropiaţilor săi, sau pe sfântul Paul, care, imediat ce a primit misiunea, nu mai dă importanţă trupului şi sângelui? Chiar dacă şi-a dat seama de slăbiciunile lui, spunând: „Nu sunt vrednic de numele de apostol” (*1Cor* 15,9), ştiind totuşi marele dar ce l-a primit şi cunoscând bine pe cel care i-a făcut un asemenea dar, scrie: „Vai mie dacă nu vestesc evanghelia” (*1Cor* 9,15). Ar fi fost nefericit dacă

ὡς λόγον καὶ ὅρκον σου δεδωκότος μὴ στῆναι, ἐὰν περιβομβεῖν ταῖς ἀκοαῖς, καὶ δοκεῖν ἐν τούτοις εὐλαβεῖσθαι· ἀλλ' εἰ ἦσαν ἀληθῶς εὐλαβεῖς, ηὐλαβήθησαν ἂν μάλιστα τὸν ἐπιθέντα σοι Θεὸν τὸ λειτούργημα. Εἰ δὲ ἀναγνόντες ἦσαν τὰς θείας.

(529.) Γραφὰς, οὐκ ἂν παρὰ ταύτας συνεβούλευον. Ὥρα γὰρ αὐτοὺς καὶ τὸν Ἱερεμίαν καταμέμφεσθαι, καὶ τὸν μέγαν αἰτιᾶσθαι Μωσῆν, ὅτι τὴν τούτων συμβουλὴν οὐκ ἤκουσαν, ἀλλὰ τὸν Θεὸν φοβηθέντες, τὴν διακονίαν ἐτέλεσαν, καὶ προφητεύοντες ἐτελειώθησαν. Καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀποσταλέντες, καὶ λαβόντες ἤδη τὴν τῆς προφητείας χάριν, παρῃτήσαντο μὲν, ἐφοβήθησαν δὲ μετὰ ταῦτα, καὶ οὐκ ἐξουδένωσαν τὸν ἀποστείλαντα. Εἴτε τοίνυν ἰσχνόφωνος εἶ, καὶ βραδύγλωσσος, ἀλλὰ φοβήθητι τὸν πλάσαντά σε Θεόν· εἴτε νεώτερον σαυτὸν λέγεις πρὸς τὸ κήρυγμα, ἀλλ' εὐλαβοῦ τὸν γινώσκοντά σε πρὸ τοῦ πλασθῆναι· εἴτε λόγον δέδωκας (ὁ δὲ λόγος τοῖς ἁγίοις ὡς ὅρκος ἦν), ἀλλὰ ἀνάγνωθι τὸν Ἱερεμίαν, πῶς καὶ αὐτὸς εἰρηκὼς, Οὐ μὴ ὀνομάσω τὸ ὄνομα Κυρίου, ὕστερον δὲ φοβηθεὶς τὸ ἐν αὐτῷ πῦρ γενόμενον, οὐκέτι, ὡς εἴρηκε, πεποίηκεν, οὐδὲ ὡς προληφθεὶς τῷ ὅρκῳ ἐκρύβη· ἀλλὰ τὸν ἐγχειρίσαντα εὐλαβούμενος, τετελείωκε τὴν προφητείαν. Ἢ οὐκ οἶδας, ἀγαπητὲ, ὅτι καὶ Ἰωνᾶς φεύγων, γέγονε μὲν, ὡς γέγονε, μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν προεφήτευσεν; Μὴ τοίνυν ἄλλα παρὰ ταῦτα συμβουλεύου. Μᾶλλον γὰρ ἡμῶν οἶδεν ὁ Κύριος τὰ ἡμῶν, καὶ οἶδε τίσιν ἐγχειρίζει τὰς ἑαυτοῦ Ἐκκλησίας. Κἂν γὰρ μὴ ἄξιός τις τυγχάνῃ, ἀλλὰ μὴ πρὸς τὸν πρότερον βίον ἀποβλεπέτω, ἀλλὰ τὴν διακονίαν ἐκτελείτω· ἵνα μὴ πρὸς τῷ

nu ar fi evanghelizat; el a învăţat, a predicat evanghelia; bucuria şi coroana sa au fost discipolii săi. Astfel a ajuns să predice cu zel până în Iliria, nu a ezitat să meargă şi la Roma şi chiar până în Spania, pentru ca măsura oboselii sale să fie de asemenea cea a răsplăţii sale. Se bucura mai apoi că a dus lupta cea dreaptă, avea certitudinea că va primi coroana cea mare. De aceea, dragul meu Dracontius, pe cine imiţi tu în decizia ta, pe Paul, sau pe cei care se opun atitudinii lui? Îţi doresc, şi îmi doresc şi mie, să fii imitatorul sfinţilor. Poate unii dintre apropiaţii tăi te sfătuiesc să te ascunzi fiindcă tu ai spus şi ai jurat ca în cazul în care vei fi ales, nu vei accepta. Aud spunând că asemenea sfaturi zumzăie la urechile tale şi cred ei că astfel îţi dau o mână de ajutor; însă dacă ar fi cu adevărat credincioşi, ar ţine mai degrabă seamă de Dumnezeu care ţi-a încredinţat un asemenea minister.

Dacă ar fi citit Sfintele Scripturi, nu te-ar fi sfătuit contrar mesajului lor. Nu au decât să-l acuze pe Ieremia şi pe marele Moise, care nu au dat ascultare unor asemenea sfaturi, ci, temându-se de Dumnezeu, au împlinit ministerul lor şi au avansat în misiunea profetică. Trimişi fiind şi ei şi primind deja darul profeţiei, l-au respins mai întâi, însă mai apoi au fost cuprinşi de teamă şi au dat ascultare celui care îi trimitea [în misiune]. Indiferent că vocea îţi este dificilă sau limba lentă, să-ţi fie teamă mai degrabă de Dumnezeu, creatorul tău; dacă te consideri prea tânăr pentru a predica, arată respect faţă de cel care te cunoştea înainte de a te modela; dacă ţi-ai dat cuvântul (a-şi da cuvântul, pentru sfinţi, înseamnă un jurământ), citeşte-l pe Ieremia. Şi el

βίῳ καὶ τὴν ἐκ τῆς ἀμελείας κατάραν ἀπενέγκηται. Ἆρα γὰρ, ἀγαπητὲ Δρακόντιε, ταῦτα γινώσκων καὶ συνετὸς τυγχάνων, οὐ κατανύττῃ τὴν ψυχήν; Οὐ φροντίζεις μὴ ἀπόληταί τις τῶν ἐγχειρισθέντων σοι; Οὐ φλέγῃ ὡς ἀπὸ πυρὸς τοῦ συνειδότος; Οὐ φοβῇ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως, ἐν ᾗ οὐδεὶς τῶν συμβουλευόντων νῦν ἐκεῖ γενήσεται βοηθός; Ἕκαστος γὰρ τῶν ἐγχειρισθέντων αὐτῷ καὶ λόγον ἀποδώσει. Τί γὰρ ὤνησε τὸν κρύψαντα τὸ δηνάριον ἡ πρόφασις; Ἢ τί ὠφέλησε τὸν Ἀδὰμ εἰρηκότα, Ἡ γυνή με ἠπάτησεν; Ἀγαπητὲ Δρακόντιε, εἰ καὶ ἀληθῶς ἀσθενὴς τυγχάνεις, ἀλλὰ ἀναλαβεῖν σε τὴν φροντίδα πρέπει, ἵνα μὴ, τῆς Ἐκκλησίας ἐρήμου τυγχανούσης, οἱ ἐχθροὶ ταύτην βλάψωσι, πρόφασιν εὑρόντες τὴν σὴν φυγήν. Πρέπει σε ἀναζώσασθαι, ἵνα μὴ μόνους ἡμᾶς ἀφῇς ἐν τῷ ἀγῶνι· πρέπει σε συγκαμεῖν, ἵνα μετὰ πάντων καὶ τὸν μισθὸν ἀπολάβῃς. Σπεῦδε τοιγαροῦν, ἀγαπητὲ, μηκέτι βραδύνων, μηδὲ ἀνέχου τῶν σε κωλυόντων, ἀλλὰ τοῦ δεδωκότος μνήσθητι· καὶ δεῦρο πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀγαπῶντάς σε, τοὺς συμβουλεύοντάς σοι τὰ τῶν Γραφῶν, ἵνα καὶ παρ' ἡμῶν προπεμφθῇς, καὶ λειτουργῶν ἐν ταῖς.

(532.) Ἐκκλησίαις μνημονεύσῃς καὶ ὑπὲρ ἡμῶν. Οὐ γὰρ σὺ μόνος ἐκ μοναχῶν κατεστάθης, οὐδὲ σὺ μόνος προέστης μοναστηρίου, ἢ μόνος ὑπὸ μοναχῶν ἠγαπήθης· ἀλλ' οἶδας, ὅτι καὶ Σεραπίων μοναχός ἐστι, καὶ τόσων μοναχῶν προέστη· οὐκ ἔλαθέ σε, πόσων μοναχῶν πατὴρ γέγονεν Ἀπολλώς. Οἶδας Ἀγάθωνα, καὶ οὐκ ἀγνοεῖς Ἀρίστωνα· μνημονεύεις Ἀμμωνίου, τοῦ μετὰ Σαραπίωνος ἀποδημήσαντος· ἴσως δὲ ἤκουσας καὶ περὶ Μουΐτου. ἐν τῇ ἄνω

spusese: „Nu voi numi numele Domnului” (*Ier* 30,9); însă mai apoi, respectând flacăra interioară, nu a făcut ceea ce spusese şi, sub motivul jurământului, nu s-a ascuns; l-a proclamat pe cel care-i încredinţase misiunea şi a dus la împlinire profeţia. Oare nu ştii, dragul meu, că şi Iona s-a ascuns şi a devenit ceea ce tu bine ştii, iar mai apoi a revenit şi a îndeplinit misiunea de profet? Nu da ascultare altor sfaturi decât acestora. Domnul cunoaşte mai bine decât noi aceste probleme şi ştie cui încredinţează Bisericile sale. Chiar dacă cineva nu este vrednic, să nu privească în trecutul vieţii sale, ci să ducă la îndeplinire ministerul [la care este chemat], ca apoi, la sfârşitul vieţii, să nu primească nefericirea ca răsplată a neglijenţei sale. Ei bine, dragul meu Draconţius, cunoscând toate acestea şi aşa prudent cum eşti tu, nu simţi oare remuşcări? Oare chiar nu-ţi pasă de cei care-ţi sunt încredinţaţi şi care merg spre pierzanie? Chiar nu mai ţii cont de conştiinţa ta deloc? Nu-ţi este teamă de ziua judecăţii, când nimeni dintre cei ce te sfătuiesc acum nu-ţi va putea veni în ajutor? Fiecare va da socoteală de ceea ce i s-a încredinţat. Ce folos a avut scuza celui care ascunsese talantul său? Ce i-a folosit lui Adam scuza: „Femeia m-a înşelat” (*Gen* 3,12)? Dragul meu Draconţius, chiar dacă într-adevăr eşti slab, este datoria ta să te îngrijeşti de Biserica abandonată, care va fi dispreţuită de duşmanii ei, motivând faptul că tu ai fugit de ea; este de datoria ta să te încingi, pentru a nu mă lăsa singur în luptă; este datoria ta să iei partea ta de osteneală, ca să primeşti şi tu răsplata cu noi. Grăbeşte-te deci, dragul meu, nu mai întârzia, nu mai da ascultare celor care te împiedică,

Θηβαΐδι, καὶ δύνασαι μαθεῖν περὶ Παύλου τοῦ ἐν τῷ Λατῷ, καὶ περὶ ἄλλων πολλῶν. Καὶ ὅμως οὗτοι, κατασταθέντες, οὐκ ἀντειρήκασιν, ἀλλ' ἔχοντες τύπον τὸν Ἐλισσαῖον, καὶ εἰδότες τὰ κατὰ Ἠλίαν, μαθόντες τε τὰ κατὰ τοὺς μαθητὰς καὶ ἀποστόλους, ἀντελάβοντο τῆς φροντίδος, καὶ οὐ κατεφρόνησαν τῆς λειτουργίας, καὶ οὔτε χείρους ἑαυτῶν γεγόνασιν, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον τοῦ καμάτου τὸν μισθὸν προσδοκῶσι, προκόπτοντες καὶ προκόπτειν ἄλλους νουθετοῦντες. Πόσους ἀπὸ τῶν εἰδώλων ἐπέστρεψαν; Πόσους ἀπὸ τῆς δαιμονιώδους συνηθείας ἔπαυσαν νουθετοῦντες; Πόσους παρέστησαν τῷ Κυρίῳ δούλους, ὥστε καὶ τοὺς ὁρῶντας τὰ σημεῖα ταῦτα βλέποντας θαυμάζειν; Ἢ οὐχὶ μέγα σημεῖον κόρην ποιῆσαι παρθενεύειν, καὶ νεώτερον ἐγκρατεύεσθαι, καὶ εἰδωλολάτρην ἐπιγνῶναι τὸν Χριστόν; Μὴ τοίνυν κωλυέτωσάν σε μοναχοὶ, ὡς μόνον ἐκ μοναχῶν κατασταθέντα, μηδὲ σὺ προφασίζου, ὡς χείρων σεαυτοῦ ἐσόμενος· δύνασαι γὰρ καὶ καλλίων γενέσθαι μιμούμενος τὸν Παῦλον, ζηλῶν τῶν ἁγίων τὰς πράξεις. Οἶδας γὰρ, ὅτι οἱ τοιοῦτοι, οἰκονόμοι τῶν μυστηρίων κατασταθέντες, μᾶλλον κατὰ σκοπὸν ἐδίωκον εἰς τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως. Πότε Παῦλος ἐμαρτύρησε, καὶ τὸν στέφανον λαβεῖν προσεδόκησεν, εἰ μὴ ὅτε ἀπεστάλη διδάσκειν; Πότε Πέτρος ὡμολόγησεν, εἰ μὴ ὅτε εὐηγγελίζετο, καὶ ἁλιεὺς ἀνθρώπων γέγονε; Πότε Ἠλίας ἀνελήφθη, εἰ μὴ ὅτε πᾶσαν τὴν προφητείαν ἐπλήρωσε; Πότε Ἐλισσαῖος ἐν πνεύματι ἔσχε διπλᾶ, εἰ μὴ ὅτε πάντα καταλιπὼν ἠκολούθησε τῷ Ἠλίᾳ; Διὰ τί δὲ καὶ ἐξελέξατο μαθητὰς ὁ Σωτὴρ, εἰ μὴ ἵνα καὶ ἀποστείλῃ; Ὅθεν, τούτους

aminteşte-ţi de cel care ţi-a încredinţat [ministerul episcopal]. Vino aici, lângă mine, fiindcă te iubesc şi te sfătuiesc conform Scripturilor, ca să te întronizez, iar tu să-ţi aminteşti de mine atunci când vei oficia în Biserica [ce-ţi este încredinţată].

Nu eşti singurul consacrat [episcop] printre monahi, nu eşti singurul stareţ de mănăstire, nici singurul îndrăgit de monahi; ştii foarte bine, Serapion şi el este monah şi a avut mulţi monahi sub cârmuirea sa; ştii de asemenea cât de mulţi monahi a avut în grijă şi Apollos. Îi cunoşti şi pe Agaton şi pe Ariston, îţi aminteşti de asemenea de Amonius, plecat o dată cu Serapion; poate ai auzit chiar vorbindu-se despre Moites din Tebaida superioară şi poţi afla lucruri şi despre Paul din Latos şi despre mulţi alţii. Toţi aceştia, odată consacraţi, nu au contrazis [harul primit], ci având ca model pe Elizeu şi cunoscând istoria lui Ilie, ştiind ceea ce au făcut apostolii şi discipolii, au acceptat misiunea, nu au dispreţuit slujirea, nu au devenit inferiori lor înşişi; dimpotrivă, aşteaptă răsplata ostenelilor lor, progresând şi invitând şi pe alţii să progreseze. Pe câţi nu i-au întors de la idolii lor? Câţi nu au renunţat, după predica lor, la obiceiuri diabolice! Câţi slujitori au adus Domnului, astfel încât cei care văd minunile lor sunt plini de admiraţie? Nu consideri o mare minunăţie ca o tânără să îmbrăţişeze fecioria, un tânăr să adopte un stil de viaţă în continenţă, ca un idolatru să-l recunoască pe Cristos? Monahii să nu te oprească deci, ca şi cum tu ai fi unicul consacrat printre monahi; să nu ai ca pretext faptul că vei decădea. Vei putea chiar să devii mai bun dacă îl imiţi pe sfântul Paul şi faptele

ἔχων τύπον, ἀγαπητὲ Δρακόντιε, μὴ λέγε, μηδὲ πείθου τοῖς λέγουσιν ἁμαρτίας εἶναι πρόφασιν τὴν ἐπισκοπὴν, μηδὲ ὅτι ἐκ ταύτης ἀφορμὴ τοῦ ἁμαρτάνειν ἐστίν. Ἔξεστι γὰρ καὶ ἐπίσκοπον

(533.) ὄντα σε πεινᾷν, καὶ διψῇν, ὡς ὁ Παῦλος· δύνασαι μὴ πιεῖν οἶνον, ὡς ὁ Τιμόθεος· καὶ νηστεύειν καὶ αὐτὸς συνεχῶς, ὡς ὁ Παῦλος ἐποίει· ἵνα κατ' ἐκεῖνον οὕτως νηστεύων, χορτάζῃς ἄλλους ἐν τοῖς λόγοις, καὶ διψῶν ἐν τῷ μὴ πιεῖν, ποτίζῃς ἄλλους διδάσκων. Μὴ οὖν ταῦτα προβαλλέτωσαν οἱ συμβουλεύοντές σοι. Οἴδαμεν γὰρ καὶ ἐπισκόπους νηστεύοντας, καὶ μοναχοὺς ἐσθίοντας. Οἴδαμεν καὶ ἐπισκόπους μὴ πίνοντας οἶνον, μοναχοὺς δὲ πίνοντας· οἴδαμεν καὶ σημεῖα ποιοῦντας ἐπισκόπους, μοναχοὺς δὲ μὴ ποιοῦντας. Πολλοὶ δὲ τῶν ἐπισκόπων οὐδὲ γεγαμήκασι, μοναχοὶ δὲ πατέρες τέκνων γεγόνασιν· ὥσπερ καὶ ἐπισκόπους πατέρας τέκνων, καὶ μοναχοὺς ἐξ ὁλοκλήρου γένους τυγχάνοντας. Καὶ πάλιν οἴδαμεν κληρικοὺς πεινῶντας, μοναχοὺς δὲ νηστεύοντας. Ἔξεστι γὰρ καὶ οὕτως, καὶ ἐκείνως οὐ κεκώλυται. Ἀλλὰ πανταχοῦ τις ἀγωνιζέσθω· καὶ γὰρ ὁ στέφανος οὐ κατὰ τόπον, ἀλλὰ κατὰ τὴν πρᾶξιν ἀποδίδοται. Οὐκοῦν μὴ ἀνέχου τῶν ἕτερα παρὰ ταῦτα συμβουλευόντων, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπείγου, καὶ μὴ μέλλε· μάλιστα ὅτι καὶ ἡ ἁγία ἑορτὴ ἐγγίζει, ἵνα μὴ χωρὶς σοῦ οἱ λαοὶ τὴν ἑορτὴν ποιήσωσι, καὶ μέγαν κίνδυνον ἐπισπάσῃ κατὰ σαυτοῦ. Τίς γὰρ αὐτοῖς εὐαγγελίσεται τὸ Πάσχα μὴ παρόντος σου; Τίς αὐτοῖς τὴν ἡμέραν ἀναγγελεῖ τῆς ἀναστάσεως, κρυπτομένου σου; Τίς αὐτοῖς συμβουλεύσει δεόντως ἑορτάζειν, φεύγοντός σου; Ὦ πόσοι μὲν ὠφεληθήσονται παραγενομένου σου, πόσοι

pline de zel ale sfinţilor. Ştii prea bine că, instituiţi administratori ai misterelor, au avut în vizor cu mai multă hotărâre răsplata vocaţiei cereşti. Când a devenit sfântul Paul martir şi se aştepta să primească coroana, dacă nu atunci când a fost trimis să predice? Când a făcut sfântul Petru mărturisirea de credinţă, dacă nu atunci când predica Evanghelia şi a devenit pescar de oameni? Când a fost înălţat Ilie, dacă nu atunci când s-a achitat de ministerul său profetic? Când a primit Elizeu dublul duhului, dacă nu atunci când a părăsit toate pentru a-l urma pe Ilie? Dar de ce Mântuitorul alege discipoli, dacă nu pentru a-i trimite? Deci, conform acestor modele, dragul meu Draconţius, să nu mai spui şi să nu-i mai crezi pe cei care-ţi spun că episcopatul este o ocazie de păcat şi nu conduce decât la ocazii de greşeli. Ca episcop, poţi suferi de foame şi de sete, precum Paul; te poţi abţine de la vin, ca Timotei; poţi posti încontinuu, ca Paul, şi postind astfel îi poţi sătura pe alţii prin învăţăturile tale; abţinându-te să bei pentru a-ţi potoli setea, îi poţi sătura pe alţii prin învăţătura ta. Sfătuitorii tăi deci să nu-ţi obiecteze toate acestea.

Eu cunosc şi episcopi care postesc şi monahi care se ghiftuiesc; cunosc şi episcopi care nu beau vin şi monahi care fac excese; cunosc şi episcopi care fac minuni şi monahi care nu fac. Mulţi episcopi nu au fost niciodată căsătoriţi, însă sunt foarte mulţi monahi care au fost taţi de familie [mai întâi]; de asemenea există episcopi taţi de familie şi monahi care nu au posteritate; cunosc şi clerici care suferă de foame şi monahi care postesc. Acest lucru este permis şi

δὲ βλαβήσονται φεύγοντός σου! Καὶ τίς ἐπὶ τούτοις ἀποδέξεταί σε; Καὶ διὰ τί συμβουλεύουσί σοι μὴ ἀντιλαμβάνεσθαί σε τῆς ἐπισκοπῆς, αὐτοὶ θέλοντες ἔχειν πρεσβυτέρους; Εἰ γὰρ φαῦλος τυγχάνεις, μὴ συνέστωσάν σοι· εἰ δὲ ἐπιτήδειον εἶναί σε ἐπιγινώσκουσι, μὴ φθονείτωσαν τοῖς ἄλλοις· εἰ γὰρ τὸ διδάσκειν καὶ προΐστασθαι πρόφασίς ἐστιν ἁμαρτίας κατ' ἐκείνους, μὴ διδασκέσθωσαν αὐτοὶ, μηδὲ πρεσβυτέρους ἐχέτωσαν, ἵνα μὴ χείρους ἑαυτῶν γένωνται αὐτοί τε καὶ οἱ διδάσκοντες αὐτούς. Ἀλλὰ μὴ πρόσεχε τούτοις τοῖς ἀνθρωπίνοις ῥήμασι, μηδὲ ἀνέχου τῶν ταῦτα συμβουλευόντων, καθὰ πολλάκις προεῖπον· σπεῦδε δὲ μᾶλλον καὶ ἐπίστρεφε πρὸς τὸν Κύριον, ἵνα, τῶν προβάτων αὐτοῦ φροντίζων, μνημονεύσῃς καὶ ἡμῶν. Τούτου δὲ χάριν προετρεψάμην ἐλθεῖν τοὺς ἀγαπητοὺς ἡμῶν Ἱέρακα τὸν πρεσβύτερον, καὶ Μάξιμον τὸν ἀναγνώστην· ἵνα καὶ διὰ λόγων σε προτρέψωνται, καὶ μαθεῖν δυνηθῇς ἐκ τούτου τήν τε διάθεσιν ἣν ἔχων ἔγραψα, καὶ τὸν ἐκ τοῦ ἀντιλέγειν τῇ ἐκκλησιαστικῇ διατάξει κίνδυνον.

nimic nu este interzis. Pretutindeni se luptă; coroana biruinţei nu depinde de locul [unde suntem], ci de faptele noastre.

Nu-i mai asculta pe cei care-ţi dau alte sfaturi decât acestea; dimpotrivă, grăbeşte-te; nu întârzia, mai ales că se apropie sfânta sărbătoare [a Paştelui]. Dacă tu nu vii în mijlocul poporului acesta, va celebra sărbătoarea fără tine şi-ţi vei încărca umerii cu o mare responsabilitate. Cine le va vesti Paştele, dacă tu nu eşti prezent? Cine le va face cunoscută ziua Învierii, dacă tu te ascunzi? Cine le va da sfaturile înţelepte pentru a petrece cu bine sărbătoarea, dacă tu eşti ascuns? Oh! Câţi vor putea fi ajutaţi dacă ai fi prezent şi câţi suferă din cauza fugii tale! Cine te va aproba acţionând astfel? De ce te sfătuiesc ei să renunţi la episcopat, tocmai ei, care vor să aibă preoţi? Dacă tu eşti îndărătnic, ei să nu mai fie cu tine; dacă te cred apt, să nu mai fie invidioşi pe alţii. Dacă învăţătura şi respectarea poruncilor sunt ocazii de păcat în opinia lor, n-au decât să nu primească învăţătură, să nu aibă preoţi, astfel încât să nu cadă nici ei şi nici învăţătorii lor. Haide, nu-i mai asculta pe aceşti oameni, nu te mai lăsa sfătuit astfel, după cum ţi-am spus de atâtea ori; grăbeşte-te mai bine, revino la Domnul şi, îngrijindu-te de oiţele sale, aminteşte-ţi şi de mine. Tocmai de aceea i-am invitat să vină la tine dragii mei Hierax, preot, şi Maxim, lector. Spusele lor te vor încuraja şi-ţi vor face cunoscute stările mele sufleteşti când îţi scriu aceste lucruri şi pericolul care există atunci când cineva contestă disciplina bisericească.